

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטפנוסט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת
גבריאל ב"ר יעקב יצחק עדני ע"ה
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא אליהו כהן זצוק"ל

משנה ח'

פְּהוּן קוֹדֵם לכל דבר של רווח או של כבוד*, **לְלוּי, לְיוֹי** קודם.. **לְיִשְׂרָאֵל**** מי שאינו כהן, או לוי, **יִשְׂרָאֵל** קודם **לְמַמְזָר** מי שנולד מאשת איש, או שנולד משאר איסורי עריות, לפי של ישראל יש יחוס משפחתי טוב, ולממזר אין, שהרי נולד מזוג שאינו נשוי **וּמַמְזָר** קודם **לְנִתִין** אחד מן הגבעונים שהתגיירו בזמן יהושע בן נון, והממזר קודם לנתין, היות והממזר נולד מזרע ישראל והנתין נולד מעם אחר, **וְנִתִין** קודם **לְגֵר** לגוי שהתגייר, היות והנתין גדל בסביבת עם ישראל בקדושה, והגר גדל אצל עם אחר שלא בקדושה, **וְגֵר** קודם **לְעֶבֶד** כנעני*** **מְשַׁחֵר** לפי שעל זרעו של כנען נאמר ארור יהיה, מה שלא נאמר על שאר אומות העולם. **אֵימָתִי** מתי הולכים לפי סדר הקדימויות שמנתה המשנה **בְּזָמַן שְׁפָלוֹן שְׁוִין** בזמן שכולם בקיאים בתורה באותה רמה, **אָבֵל אִם הָיָה מַמְזָר תִּלְמִיד חֶכֶם וְכֹהֵן גָּדוֹל עִם הָאֶרֶץ** שאינו בקיא בתורה – במקרה כזה **מַמְזָר תִּלְמִיד חֶכֶם קוֹדֵם לְכֹהֵן גָּדוֹל עִם הָאֶרֶץ** לפי שכתוב (משלי ג, טו) על התורה "יקרה היא מפנינים" למדים שיקרה היא התורה יותר מכהן גדול, אפילו שהוא נכנס לפני ולפנים (קודש הקדשים).

*נלמד מהפסוק "בני עמרם אהרן ומשה ויבדל אהרן להקדישו קודש קודשים הוא ובניו עד עולם" (דברי הימים א' כג, יג)
** נלמד מהפסוק " בעת ההיא הבדיל ה' את שבט לוי (דברים י, ח)

*** עבד כנעני או שפחה כנענית, הוא גוי שנמכר ליהודי לעבדות. במהלך הקנייתו ליהודי, העבד עובר ג'ור חלקי, הכולל מילה וטבילה ולאחריהם הוא חייב בכל מצווה בה מחויבת אשה (מצוות שהזמן גרמא), ואף רשאי לאכול תרומה אם בעליו הוא כהן, מעמד העבד והשפחה הכנענית הוא מעמד ביניים בין גוי ליהודי, אך אם העבד או השפחה משתחררים מעבדותם, הם הופכים ליהודים גמורים.

רבינו עובדיה מברטנורא
לוי קודם לישראל –
דכתיב (דברים י') "בעת
ההיא הבדיל ה' את שבט
הלוי מתוך בני ישראל".
ישראל קודם לממזר –
האי מייחוס והאי לאו
מייחוס.

ממזר קודם לנתין – זה בא
מטיפה כשרה וזה בא
מטיפה פסולה.

נתין קודם לגר – זה גדל
עמנו בקדושה וזה לא גדל
עמנו בקדושה.

גר קודם לעבד – זה לא
היה בכלל "ארור", וזה היה
בכלל "ארור".

ממזר ת"ח קודם לכהן
גדול עם הארץ – דכתיב
(משלי ג) "יקרה היא
מפנינים" – יקרה היא מכהן
גדול שנכנס לפני ולפנים.

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלאינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

סדר קדשים

מסכת זבחים

משנה א'

רבינו עובדיה מברטנורא

כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן - כגון שנשחטה עולה לשם שלמים.

כשרים. ויזרוק דמן ויקטיר אמוריהן לשמן.

דבקדושתיהו קיימו ואסור לשנויי בהו.

אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה - וצריך להביא אחר לחובתו או לגדרו

וישחטנו לשמו. דאמר קרא (דברים כג) "מוצא שפתיך

תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה",

אם נדבה אינו נדר, ואם נדר אינו נדבה, אלא הכי

קאמר, אם כמה שנדרת עשית, שנשחט לשם נדר

ולשם הבעלים, יהא נדר ויצא הבעל ידי חובת נדרו.

ואם לאו, שלא נשחט הזבח לשם בעלים, יהא נדבה,

כלומר כשר הוא כאילו הביאו לנדבה, אבל לא

יצא ידי נדרו, שלא עלה לבעלים לשם חובה. ודוקא

קרוב יחיד שיש לו בעלים, אבל קרבנות צבור

שנשחטו שלא לשמן, עלו לצבור לשם חובה,

שהשחיטה מושכתן למה שהן ראויין לו. ודווקא

כששחטן בפירוש שלא לשמן, אז אמרינן דלא עלו

לבעלים לשם חובה. אבל שחטן סתם, עלו לבעלים

לחובה.

חוץ מן הפסח - דבפסח כתיב (שם טז) "ועשית

פסח", עד שיהו כל עשיותיו לשם פסח, ועוד כתיב

(שמות יב) "ואמרתם זבח פסח הוא", שתהא זביחה

לשם פסח, והנהו תרי קראי, חד לפסול אם נעשה שלא לשם פסח, וחד לפסול אם נעשה שלא לשם בעלים.

וחטאת - דבחטאת נמי כתיבי תרי קראי, כתיב (ויקרא ד) "ושחט אותה לחטאת", שתהא שחיטה

לשם חטאת, וכתיב (שם) "ולקח הכהן מדם החטאת", עד שתהא קבלת הדם וזריקתו לשם

חטאת, וכפר עליו הכהן, עליו ולא על חברו, דהיינו שתהא לשם בעלים. מחטאתו אשר חטא,

שתהא לשם אותו החטא. ולא אמרין דחטאת שלא לשמו פסול, אלא כששחטו לשם קדשים

אחרים, אבל שחט לשם חולין, כשר, ולא עלה לבעלים לשם חובה, דכתיב (שם כב) "ולא יחללו

את קדשי בני ישראל", קדשים מחללין קדשים, ואין חולין מחללין קדשים.

הפסח בזמנו - פסול שלא לשמו כל זמן שחיטתו, דהיינו מחצות היום של ערב פסח עד הערב.

אבל קודם לכן ואחר מכן, קיימא לן פסח בשאר ימות השנה שלמים הוי, וכל דינו כשלמים.

אף האשם - כדמפרש טעמא ואזיל, החטאת באה על החטא וכו' וכתיב "כחטאתו כאשם". ורבנן

סברי, חטאת דכתיב ביה מיעוטא, פסול. אשם דלא כתיב ביה מיעוטא, כשר. ואם תאמר, אשם

נמי כתיב ביה "אשם הוא", האי לא נאמר אלא לאחר הקטרת אימורין, ואם בא למעט שלא

לשמו דפסול, קודם הקטרת אימורין היה צריך לכתבו. ואין הלכה כרבי אליעזר.

כָּל הַזְּבָחִים הקרבנות שֶׁנִּזְבְּחוּ שנשחטו **שֶׁלֹּא לְשָׁמֶן** שלא לשם הקרבן שלשמו הוא הובא, כגון שהבהמה באה כדי שיקריבו אותה לשם חטאת ובזמן שחיטת הבהמה אמר השוחט הרי אני שוחט את הבהמה לשם קרבן עולה - **כְּשֵׁרִים** הקרבנות הנ"ל ויש לזרוק את דמם ולהקטיר אותם על המזבח לשם הקרבן שלשמו הם הובאו ואם הם קרבנות שנאכלים, ניתן אף לאכול מהם, ברם **אֶלָּא שֶׁלֹּא עָלוּ לְבַעְלִים לְשֵׁם חוֹבָה** היינו שהבעלים שהביא את הקרבן לא יצא ידי חובת הקרבנות שהיה צריך להביא, וצריך להביא בהמה חדשה לשם הקרבן שאותו הוא התחייב להביא*, דבר זה נלמד מהפסוק "מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה" (דברים כג, כד)**. בכל הקרבנות אם נשחטו שלא לשם הקרבן, הקרבן הוא כשר... **חוּץ מִן הַפֶּסַח** קרבן פסח שמקריבים ביי"ד ניסן **וּמִן הַחֲטָאת** קרבנות החטאת, שאם נשחטו לשם קרבן אחר הקרבן נפסל לגמרי, עתה מביאה המשנה דין נוסף הקשור לקרבן פסח, שכן **הַפֶּסַח** קרבן פסח שנשחט **בְּזִמְנוֹ***** ביי"ד ניסן שלא לשם קרבן פסח נפסל, ברם אם שחטו קרבן פסח בתאריך אחר בשנה דינו כקרבן שלמים, **וְהַחֲטָאת בְּכָל זְמַן** וקרבן החטאת בכל תאריך בשנה, אם נשחט שלא לשם קרבן חטאת, אלא לשם קרבן אחר הקרבן נפסל***. **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִף הָאֲשָׁם** קרבן האשם שנשחט לשם קרבן אחר נפסל, וכך סובר רבי אליעזר שהיה על המשנה לכתוב **הַפֶּסַח בְּזִמְנוֹ** כמו שביארנו, **וְהַחֲטָאת וְהָאֲשָׁם בְּכָל זְמַן** בכל תאריך בשנה אם שחטו קרבנות חטאת, או אשם, שלא לשמן, קרבנות אלו נפסלים. ועתה מסביר רבי אליעזר את טעמו מדוע יש להשוות בין החטאת לאשם **אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: הַחֲטָאת בָּאָה עַל חֲטָא** שעשה אדם בשוגג, **וְהָאֲשָׁם** וכן האשם **בָּא עַל חֲטָא** שעשה אדם בשוגג, ולכן **מֵה** כמו שקרבן **הַחֲטָאת פְּסוּלָה שֶׁלֹּא לְשִׁמָּה** אם נשחטה שלא לשם חטאת, **אִף** גם קרבן **הָאֲשָׁם** צריך להיות **פְּסוּל שֶׁלֹּא לְשִׁמּוֹ** אם שחטו אותו שלא לשמו.

* וכן הדין אם הקרבן נשחט לשם בעלים אחרים ולא לבעל הקרבן.

** נכתב בתורה, (דברים כג, כד) "מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה" ומכך שבתחילת הפסוק מדובר על נדר ובסוף מדובר על נדבה למדים, שאם כמו שנדרת עשית, היינו שאם כל העבודות הנעשות בקרבן (שחיטה, זריקת הדם וכו') נעשו לשם קרבן שבא לשם נדר וכן לשם הבעלים שהביאו אותו, אז יעלה כקרבן נדר לבעלים שהתחייבו להביא אותו, אולם, אם נעשו העבודות לשם קרבן אחר, או לשם בעלים אחרים, יהיה הקרבן כקרבן נדבה, שאמנם הוא כשר להקרבה ואפילו ניתן לאכול ממנו, אך הבעלים לא יוצאים בו ידי חובת הנדר שנדרו להקריבו, וצריכים להביא בהמה נוספת שתוקרב לשם הנדר.

*** דינים אלו נלמדים מפסוקים, לפי שנאמר (דברים טז, א) שמור את חודש האביב ועשית פסח" למדים שיש צורך שכל מה שנעשה עם הקרבן יהיה לשם קרבן פסח ומזה שכתוב (שמות יב, כז) "ואמרתם זבח פסח" למדים שיש צורך ששחיטת קרבן פסח תהיה לשם הבעלים שהביאו את הקרבן ולא לשם בעלים אחרים

**** עיין ברבינו עובדיה מברטנורא שמסביר מניין למדים שיש צורך שהשחיטה תהיה לשם חטאת לשם הבעלים ולשם החטא שבגללו הביאו את הקרבן.